

Česká republika přispívá k bezpečnostní destabilizaci světa

Praha, 21. září 2017, tisková zpráva Social Watch Česká republika, Česko proti chudobě a NESEHNUTÍ k Mezinárodnímu dni míru

Česká republika i nadále vyváží zbraně a vojenský materiál v rozporu se závazky Evropské unie. Usnesení Evropského parlamentu z 13. září 2017 kritizuje nedostatečnou kontrolu vývozu zbraní z EU a jako příklad je uváděna Saúdská Arábie, kam v minulém roce vyvezla zbraně i Česká republika. Oficiální statistiky Ministerstva průmyslu a obchodu ukazují, že v roce 2016 skončily české zbraně i v dalších zemích, kde hrozí jejich zneužití při potlačování lidských práv.

Dva roky po přijetí Cílů udržitelného rozvoje, v nichž prosazování míru patří mezi hlavní priority, podporuje Česká republika konfliktní a násilné režimy dodávkami válečného materiálu. Podílí se tak na rozdmýchávání konfliktů, násilí a udržování válečného stavu. Přitom je to právě Česká republika, která se ústy svých nejvyšších představitelů brání přijímání obětí válečného násilí a uprchlíků před odzbrojenými konflikty. Ekonomické zájmy několika jedinců mají podle vládních orgánů přednost před globální bezpečností i mezinárodní solidaritou.

Evropský parlament vydal dne 13. září 2017 usnesení [\[1\]](#), ve kterém kritizuje členské státy EU za nedostatečné dodržování Společného postoje 2008/944/SZBP [\[2\]](#), který určuje pravidla pro vývozy zbraní a vojenského materiálu [\[3\]](#). Podle Evropského parlamentu jsou tato pravidla členskými státy porušována až příliš často. Jako příklad jsou uváděny vývozy zbraní do Saúdské Arábie (bod O). Ta je v dokumentu viněna ze zhoršování situace v Jemenu kvůli vojenským akcím, které vede spolu s dalšími koaličními státy. Usnesení Evropského parlamentu pak explicitně uvádí, že vývozy zbraní a vojenského materiálu do Saúdské Arábie jsou “v rozporu s kritérii 2, 4, 6, 7 a 8” Společného postoje 2008/944/SZBP. Evropský parlament přitom už v únoru roku 2016 přijal rezoluci o humanitární krizi v Jemenu [\[4\]](#), v níž vyzývá členské státy k tomu, aby přestaly vyvážet vojenský materiál do Saúdské Arábie, a Evropskou komisi, aby začala podnikat kroky k přijetí embarga.

Podle oficiálních statistik Ministerstva průmyslu a obchodu [\[5\]](#) vyvezla Česká republika v roce 2016 do Saúdské Arábie zbraně a vojenský materiál v hodnotě 14,5 miliónu Eur, včetně munice. V roce 2014 byla tato absolutistická monarchie dokonce největším příjemcem českého vojenského materiálu, když tam kopřivnická TATRA dodala několik stovek nákladních vozů určených armádě.

“Evropský parlament dal členským státům již podruhé jasně najevo, že vyzbrojování Saúdské Arábie je v rozporu s politikou EU. Česká republika by měla respektovat mezinárodní závazky, ne podporovat zbrojařský průmysl. Odpovědnost za povolené licence přitom leží především na Ministerstvu zahraničních věcí ČR, jehož úkolem je sledovat, zda zbraněmi z České republiky nejsou porušována lidská práva jinde ve světě“, upozornila Hana Zoor Svačinková z NESEHNUTÍ. [\[6\]](#)

Znepokojení vyvolávají také další země, ve kterých v roce 2016 skončily zbraně a vojenský materiál z ČR, šlo například o Egypt, Spojené arabské emiráty, Irák nebo Nigérii. Vojenský materiál v hodnotě 7 miliónů Eur byl vyvezen do Ruska, na které je uvaleno vojenské embargo EU. Při srovnání s indexem Freedom House [\[7\]](#), který hodnotí míru demokracie, odešlo celkem 42 % hodnoty exportu českých zbraní do zemí označovaných za “nesvobodné”, dalších 10 % potom putovalo do zemí

“částečně nesvobodných”. Vývozy do zemí označených jako “svobodné” pak tvořily méně než polovinu všech vývozu z ČR.

Za nedodržování kritérií Společného postoje členskými zeměmi často nehrozí žádné sankce, proto vojenský materiál z EU končí i navzdory závazkům v oblastech probíhajících ozbrojených konfliktů nebo tam, kde jsou soustavně porušována lidská práva. Přitom jsou zprávy o vývozech zbraní publikovány velmi pozdě, což znemožňuje veřejnou kontrolu. Usnesení Evropského parlamentu vyzývá k přijetí zodpovědnosti za konečné užití našich zbraní, k nastavení mechanismu sankcí, posílení dialogu s občanskou společností nebo veřejnému dohledu prostřednictvím projednávání výročních zpráv o vývozu vojenského materiálu na půdě parlamentů jednotlivých členských států.

Kontakt:

Peter Tkáč, peter@nesehnuti.cz, +420 736 704 785

Hana Zoor Svačinková, hana.svacinkova@nesehnuti.cz, +420 777 625 360

Tomáš Tožička, Social Watch ČR: tozicka.spolu@diakonie.cz, +420 603 866 054

Více informací: zbrane.nesehnuti.cz

Poznámky:

[1] [Usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. září 2017 o vývozu zbraní: provádění společného postoje 2008/944/SZBP \(2017/2029\(INI\)\)](#)

[2] [SPOLEČNÝ POSTOJ RADY 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu](#)

[3] Tento dokument například požaduje po členských státech, aby zamítly vývozní licenci “jestliže existuje zřejmé riziko, že vojenské technologie nebo vojenský materiál, které mají být vyvezeny, mohou být použity pro vnitřní represi” (bod 2a) anebo “mohou být použity k závažnému porušování mezinárodního humanitárního práva” (bod 2c) .

[4] [Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. února 2016 o humanitární situaci v Jemenu \(2016/2515\(RSP\)\)](#)

[5] [Výroční zpráva o kontrole vývozu vojenského materiálu, ručních zbraní pro civilní použití a zboží a technologií dvojího užití v České republice za rok 2016](#)

[6] O udělování licencí na vývoz zbraní z České republiky rozhoduje Ministerstvo průmyslu a obchodu, to ale musí získat kladné stanovisko Ministerstva zahraničních věcí, které v něm musí zohledňovat lidskoprávní aspekt zakázky a také dodržování mezinárodních závazků.

[7] [Freedom in the World 2016](#)